UNIVERSUL JURIDIC

Nadia-Cerasela ANIȚEI

Drept internațional privat Partea generală

Curs universitar

UJ

III 26184 d2

NADIA-CERASELA ANIŢEI

DREPT INTERNAŢIONAL PRIVAT

Partea generală

289968
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALAŢI
BIBLIOTECĂ 2

C-2899684

Universul Juridic
Bucureşti
-2022-

Cuprins

PREFAŢĂ 5

CUVÂNT ÎNAINTE
DE CE DREPTUL INTERNAŢIONAL PRIVAT ROMÂN? 7

FOREWORD
WHY ROMANIAN PRIVATE INTERNATIONAL LAW? 10

TITLUL I. ASPECTE GENERALE DE DREPT INTERNAŢIONAL PRIVAT 13

Capitolul 1. Noţiuni generale de drept internaţional privat 13
Secţiunea 1. Denumirea şi definirea de drept internaţional privat 13
1. Denumirea de drept internaţional privat 13
2. Definiţia dreptului internaţional privat 15
Secţiunea a 2-a. Elementul de extraneitate 18
1. Noţiunea de element de extraneitate 18
2. Trăsăturile caracteristice elementului de extraneitate 21
3. Prezentare exemplificativă a elementelor de extraneitate 24
Secţiunea a 3-a. Importanţa dreptului internaţional privat 26

Capitolul 2. Natura şi autonomia dreptului internaţional privat 27
Secţiunea 1. Aspecte privind natura dreptului internaţional privat 27
1. Aspecte privind natura dreptului internaţional privat în literatura de specialitate străină 27
2. Aspecte privind natura dreptului internaţional privat potrivit literaturii juridice de specialitate române 30
Secţiunea a 2-a. Autonomia dreptului internaţional privat 33
1. Obiectul de reglementare al dreptului internaţional privat 33
2. Metode de reglementare în dreptul internaţional privat 34
3. Conţinutul reglementării dreptului internaţional privat 34
4. Calitatea subiectelor în dreptul internaţional privat 34
5. Poziţia juridică a subiectelor de drept internaţional privat 35

Capitolul 3. Delimitarea şi corelaţia deptului internaţional privat cu alte ramuri de drept 36
Secţiunea 1. Aspecte introductive 36
Secţiunea a 2-a. Delimitarea şi corelaţia dreptului internaţional privat cu ramuri de drept privat 36
1. Dreptul internaţional privat şi dreptul civil 36
2. Dreptul internaţional privat şi dreptul comerţului internaţional 37

3. Dreptul internaţional privat şi dreptul internaţional economic 39
4. Dreptul internaţional privat şi dreptul concurenţei 39
5. Dreptul internaţional privat şi dreptul noilor tehnologii 40
6. Dreptul internaţional privat şi dreptul muncii 41
Secţiunea a 3-a. Delimitarea şi corelaţia dreptului internaţional privat cu ramuri de drept public 44
1. Dreptul internaţional privat şi dreptul internaţional public 44
2. Dreptul internaţional privat şi protecţia juridică a drepturilor omului 45
3. Dreptul internaţional privat şi dreptul penal 47
4. Dreptul internaţional privat şi dreptul procesual penal 48
5. Dreptul internaţional privat şi dreptul financiar 48
6. Dreptul internaţional privat şi dreptul financiar internaţional 49
7. Dreptul internaţional privat şi dreptul administrativ 49
8. Dreptul internaţional privat şi dreptul procesual civil 50
9. Dreptul internaţional privat şi dreptul Uniunii Europene 51
10. Dreptul internaţional privat şi dreptul intertemporal 54
Secţiunea a 4-a. Drept internaţional privat european 55

Capitolul 4. Obiectul dreptului internaţional privat 57
Secţiunea 1. Noţiunea de obiect al dreptului internaţional privat 57
Secţiunea a 2-a. Sfera raporturilor juridice care pot fi obiect al dreptului internaţional privat 57
Secţiunea a 3-a. Raporturile care nu pot fi obiect al dreptului internaţional privat 61
Secţiunea a 4-a. Problema conflictului de legi în anumite situaţii speciale, de graniţă, între dreptul privat şi dreptul public 62
Secţiunea a 5-a. Probleme ridicate de raportul de drept internaţional privat 65

Capitolul 5. Conţinutul dreptului internaţional privat 67
Secţiunea 1. Precizări prealabile 67
Secţiunea a 2-a. Normele conflictuale 67
1. Noţiunea de normă conflictuală 67
2. Izvoarele normei conflictuale 68
3. Structura normei conflictuale 71
3.1. Conţinutul normei conflictuale 72
3.2. Legătura normei conflictuale 73
3.2.1. Punctul de legătură 73
3.2.2. Clasificarea punctelor de legătură 100
3.3. Exemple de norme conflictuale cu analiza structurii lor 100
4. Clasificarea normelor conflictuale 101
5. Argumente pro şi contra norme conflictuale 103
6. Sistemul de drept căruia îi aparţin normele conflictuale. Forţa juridică a acestora 105
Secţiunea a 3-a. Normele materiale (substanţiale) 109

1. Precizări prealabile 109
2. Normele (legile) de aplicaţie imediată (necesară) 110
2.1. Noţiunea de normă (lege) de aplicaţie imediată (necesară) 110
2.1.1. Criteriile după care se defineşte norma de aplicaţie imediata (necesară) 110
2.1.2. Definiţia normei de aplicaţie imediata sau necesară 112
2.2. Comparaţie între normele conflictuale şi normele materiale 119
Secţiunea a 4-a. Alte norme aplicabile raporturilor juridice cu element de extraneitate 120
Secţiunea a 5-a. Legea aplicabilă 121
Secţiunea a 6-a. Sfera raporturilor juridice cu privire la care pot exista norme conflictuale 122

Capitolul 6. Natura, autonomia şi metodele dreptului intenaţional privat 123
Secţiunea 1. Natura dreptului internaţional privat 123
1. Aspecte privind natura dreptului internaţional privat în literatura de specialitate străină 123
2. Aspecte privind natura dreptului internaţional privat potrivit literaturii de specialitate române 126
Secţiunea a 2-a. Autonomia dreptului internaţional privat 129
1. Obiectul de reglementare al dreptului internaţional privat 129
2. Metode de reglementare în dreptul internaţional privat 129
3. Conţinutul reglementării dreptului internaţional privat 129
4. Calitatea subiectelor în dreptul internaţional privat 130
5. Poziţia juridică a subiectelor de drept internaţional privat 130
Secţiunea a 3-a. Metode de reglementare în dreptul internaţional privat 131
1. Precizări prealabile 131
2. Metoda normelor conflictuale 131
2.1. Noţiuni generale despre metoda normelor conflictuale 131
2.2. Trăsăturile caracteristice ale metodei normei conflictuale 132
2.3. Avantajele metodei normei conflictuale 133
2.4. Variante ale metodei normelor conflictuale 133
3. Metoda normelor materiale (substanţiale) 137

Capitolul 7. Domeniul dreptului internaţional privat 139
Secţiunea 1. Noţiunea de domeniu al dreptului internaţional privat 139
Secţiunea a 2-a. Instituţiile care formează domeniul dreptului internaţional privat 139
1. Preliminarii 139
1.1. Conflictul de legi 140
1.2. Conflictul de jurisdicţii 145
1.3. Condiţia juridică a străinului 147
1.4. Cetăţenia 147

Capitolul 8. Aplicarea legii străine și luarea în considerare a legii străine 149
Secțiunea 1. Precizări prealabile 149
Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii străine ca lex causae 149
1. Noțiunea de aplicare a legii străine ca *lex causae* 149
2. Necesitatea aplicării legii străine 151
3. Condițiile în care se admite aplicarea legii străine 152
Secțiunea a 3-a. Aplicarea legii străine altfel decât „lex causae" 153
1. Preliminarii 153
2. Formele aplicării legii străine altfel decât *lex causae* 154

Capitolul 9. Conflictele de legi în situații speciale 159
Secțiunea 1. Precizări prealabile 159
Secțiunea a 2-a. Conflictul dintre legile statului în care coexistă mai multe sisteme legislative 159
1. Precizări prealabile 159
2. Sediul juridic al normei conflictuale la sistemele plurilegislative conform dispozițiilor din Codul civil român 160
3. Prevederile Regulamentelor Roma I și Roma II 160
4. Prevederile Regulamentului Roma III și ale Protocolului de la Haga din 23 noiembrie 2007 162
Secțiunea a 3-a. Conflictele de legi interprovinciale sau interregionale 163
1. Precizări prealabile 163
2. Aspecte comparative între conflictele de legi propriu-zise și conflictele de legi interregionale sau interprovinciale ori între legile statelor federate (sau federale) 165
3. Teoriile propuse de dreptul comparat în scopul determinării legii aplicabile, dintre legile statului în care coexistă mai multe sisteme legislative 167
Secțiunea a 4-a. Conflictul de legi în cazul succesiunii de state 169
Secțiunea a 5-a. Conflictul de legi în cazul statului nerecunoscut 170
Secțiunea a 6-a. Conflictul interpersonal 171

TITLUL II. PROBLEME GENERALE PRIVIND PRINCIPALELE FELURI DE CONFLICTE CARE POT APĂREA ÎN LEGĂTURĂ CU RAPORTURILE JURIDICE DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT 172

Capitolul 1. Calificarea și conflictul de calificări 172
Secțiunea 1. Precizări prealabile 172
Secțiunea a 2-a. Noțiunea de calificare 173
Secțiunea a 3-a. Conflictul de calificări 176
1. Definiția noțiunii de „conflict de calificări" 176
2. Exemple de „conflict de calificări" 176
Secțiunea a 4-a. Felurile calificării 179
Secțiunea a 5-a. Legea după care se face calificarea 180

Capitolul 2. Conflictul în spaţiu al normelor conflictuale şi retrimiterea 183
Secţiunea 1. Conflictul în spaţiu al normelor conflictuale 183
Secţiunea a 2-a. Retrimiterea 184
1. Definiţia şi condiţiile retrimiterii 184
2. Formele retrimiterii 185
3. Retrimiterea în dreptul român 186
3.1. Regula privind admiterea retrimiterii de gradul I 186
3.2. Excepţia de la regulă 188
3.3. Retrimiterea de gradul II, de principiu, nu este admisă 189
3.4. Retrimiterea de gradul II – situaţie specială în materia statutului organic al persoanei juridice 190
3.5. Concluzii privind admisibilitatea retrimiterii 191
4. Retrimiterea în convenţiile internaţionale la care România este parte 192
4.1. Convenţii internaţionale care nu admit retrimiterea 192
4.2. Convenţii internaţionale care admit retrimiterea 192
5. Retrimiterea în practica judiciară română 193
6. Retrimiterea în cazul trimiterii la legea unui stat în care coexistă mai multe sisteme legislative 193
7. Modificarea normei conflictuale străine care retrimite 194

Capitolul 3. Ordinea publică. Frauda la lege în dreptul internaţional privat. Înlăturarea excepţională a legii aplicabile 195
Secţiunea 1. Ordinea publică în dreptul internaţional privat 195
1. Precizări prealabile 195
2. Asemănările şi deosebirile dintre „ordinea publică de drept internaţional privat" şi „ordinea publică de drept intern" 197
3. Asemănările şi deosebirile dintre ordinea publică de drept internaţional privat şi normele de aplicaţie imediată (necesare) din legea forului 198
4. Caracterele juridice ale ordinii publice de drept internaţional privat 199
5. Sfera noţiunii de ordine public în dreptul internaţional privat 201
6. Efectele aplicării ordinii publice în dreptul internaţional privat român 203
7. Domeniile ordinii publice de drept internaţional privat român 204
Secţiunea a 2-a. Frauda la lege în dreptul internaţional privat 206
1. Noţiunea de fraudare a legii în dreptul internaţional privat 206
2. Sediul juridic al fraudei la lege în dreptul internaţional privat român 207
3. Conflictul de legi şi conflictul de jurisdicţii în materia fraudei la lege 207
3.1. Precizări prealabile 207
3.2. Conflictele de legi în materia fraudei la lege 208
3.3. Conflictele de jurisdicţie în materia fraudei la lege 209
4. Modalităţile de fraudare a legii 211
5. Condiţiile fraudei la lege în dreptul internaţional privat 213
6. Structura fraudării legii în dreptul internaţional privat 214
7. Domeniile în care poate apărea frauda la lege în dreptul internaţional privat 216

8. Sancţionarea fraudei la lege în dreptul internaţional privat 223
9. Dovada fraudei la lege în dreptul internaţional privat 226
10. Comparaţii între frauda la lege în dreptul internaţional privat şi alte instituţii 226
Secţiunea a 3-a. Frauda la lege în dreptul internaţional privat. Înlăturarea excepţională a legii aplicabile 232

Capitolul 4. Conflictul de legi în timp şi spaţiu. Respectarea drepturilor câştigate în ţară străină 234
Secţiunea 1. Noţiunea de conflict de legi în timp şi spaţiu 234
Secţiunea a 2-a. Comparaţii între conflictul de legi în timp şi spaţiu, şi respectiv, conflictul de legi în spaţiu 235
Secţiunea a 3-a. Formele conflictului de legi în timp şi spaţiu 236
Secţiunea a 4-a. Domeniile în care poate apare conflictul de legi în timp şi spaţiu 237
Secţiunea a 5-a. Temeiul juridic al recunoaşterii, în ţara forului, a drepturilor dobândite în străinătate 238
Secţiunea a 6-a. Reglementările legale române privind recunoaşterea în ţara noastră, a drepturilor dobândite în străinătate 239
Secţiunea a 7-a. Condiţiile recunoaşterii (respectării) în România a unui drept dobândit (câştigat) în străinătate 240
Secţiunea a 8-a. Conflictul în timp al normelor conflictuale din dreptul român şi alte conflicte în timp care interesează dreptul internaţional privat 242

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ 245